

AQTÓǴAI AJARY

Aqtóǵai aýdandyq qoǵamdyq-saiasi basylım

Gazet 1938 jylǵy 15 tamyzdan shyǵady

@ aktogai_red@mail.ru

www.facebook.com/a.ajary.kz

№29 (7866)

Жұма
22 шілде
2022 жыл

Ақорда

Анықталған кемшіліктерді Үкіметпен бірлесіп жою қажет

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың
Үкіметтің кеңейтілген отырысында сөйлеген сөзі

Құрметті Үкімет мүшелері!
Құрметті жиынға қатысушылар!

Күрделі ғосаяси сын-қатерге қарамастан, еліміз бірқалыпты дамып келеді. Мұны жарты жылдық нәтижеден көріп отырмыз. Экономика 3,4 пайызға, ал нақты сектор 4,1 пайызға өсті. Әсіресе, өңдеу өнеркәсібі саласында айтарлықтай ілгерілеу бар. Дегенмен, инфляция да бір орында тұрған жоқ. Қазір бұл көрсеткіш 14,5 пайызға жетіп, 2015 жылғы деңгейден асып түсті.

Бірінші жартыжылдықта экономикамыз қалпына келді. Бірақ халықаралық институттар Қазақстанның ішкі жалпы өнімі биыл 2 пайызға ғана өседі деп болжап отыр. Бұған дейін олар өсім 3,7 пайыз болатынын айтқан еді. Сондықтан, Үкімет ел экономикасының тұрақты дамуын қамтамасыз етуге тиіс. Ең бастысы, азаматтардың нақты табысын арттыру қажет.

Құрметті әріптестер!

Жалпы, еліміздің экономикасы сын-қатерлерге төтеп беріп жатыр дегуге болады. Қазір халықаралық институттар әлемдік экономика қарқыны бәсеңдейді деген болжам айтуда. Соған сәйкес инфляция жаппай өсуі мүмкін. Өңірлік дағдарыстың ұзаққа созылып бара жатқанын байқап отырмыз. Тіпті, бұл ахуал жаһандық тоқырауға ұшыратады деген қауіп бар. Осындай жағдайда Үкіметтің және Ұлттық Банктің негізгі міндеті – инфляцияны

тұрақтандырып, азаматтардың табысын арттыру болуға тиіс. Сондай-ақ, жаңа жұмыс орындарын ашу қажет.

Енді нақты міндеттерге тоқталайын.

БІРІНШІ. Инфляцияны тұрақтандыру

Қазір инфляцияның шарықтап кетуі ең күрделі мәселе болып отыр. Бағаның өсуіне азық-түлік инфляциясы әсер етті. Оның деңгейі 19,2 пайызға жетті. Жалпы, азық-түлік бірден 80 пайызға қымбаттады. Үкіметтің бағаны тұрақтандыруға бағытталған шаралары тиімсіз болып шықты. Үкімет инфляцияны ескі әдіс-тәсілмен тоқтатқысы келеді. Оның өзінде бюджеттен қосымша қаражат бөліп, бағаны жасанды түрде ғана реттеп отыр. Яғни, қымбатшылықтың себебімен емес, салдарымен күрес жүріп жатыр. Ал шын мәнінде, керісінше болуы керек.

Үкімет бар жауапкершілікті өңірлерге артып қойды. Олар әкімшілік ресурсты пайдаланып, дүкендерді аралап жүр, басқа тәсілдер және жаңа идеялар жоқ. Мұндай жұмыс ешқашан тиімді болған емес. Бір сөзбен айтқанда, нарық заңдылығына сай келетін жаңа ұстаным жоқ.

Болса екі жылға дейін адал поручение запустить Национальную товаропроводящую систему с сетью оптово-распределительных центров.

Правительство заволокитило его исполнение.

(Жалғасы 3-бетте).

Жаңа Қазақстанды бірге өркендету керек

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың төрағалығымен Үкіметтің кеңейтілген отырысында Қазақстан азаматтарының табысын арттыру, өңірдегі жұмыссыздық және жұмыспен қамту, еліміздің демографиясын арттыру, білім мен ғылымды тың серпінмен дамыту, ана мен баланың денсаулығын сақтау, инфляцияны тұрақтандыру сынды өткір мәселелер сөз етілді.

Азаматтардың табысын арттыру және адам капиталын дамыту бойынша жұмыс орындарын ашу жұрттың әлеуметтік жағдайына тікелей әсер ететіндігін, экономиканың тұрақты дамуы да осыған байланысты екендігін айтты. Мемлекет басшысы: «Қазіргі таңда жастарды жұмыспен қамтуға баса назар аударатын кез келді. Жыл сайын еңбек нарығына 300 мыңға жуық жастар шығады. Елімізде өскелең ұрпақтың өзін-өзі дамытуына жағдай жасалып жатыр. Бірақ, нақты шараларға қарамастан, жастарды жұмыспен қамту мәселесі толық шешілмей келеді. Кейбір аймақта жастар арасындағы жұмыссыздық деңгейі еліміздегі орташа көрсеткіштен айтарлықтай жоғары», – деді.

Президент қазіргі замандағы жұмысшы күшінің көші-қоны жүріп жатқанын орынды көтеріп отыр. Біз де осы үрдіске бейімделе алуымыз қажет. Бір үйде бірнеше адам жұмыссыз отырса да, басқа жаққа барып тіршілік жасауға ынталы емес. Не де болса үйден кіріп-шыққанымыз дұрыс деп түсінеді. Әрбір адамның басты арманының бірі –

еркіндікте болуы. Ал еркіндік дегеніміз – өзгеруге еш кедергінің болмауы. Бізде бұл бағытта мемлекеттік қолдау бар. Адамдардың көпшілігі өмірінің толыққанды проблемасыз болғанын қалайды. Бірақ, проблемалар өмірдің маңызды және мағыналы бір бөлшегі екенін мойындауымыз қажет. Өзгеруге ынталы, өмірге сенімді, бойында рухы мықтылар үшін ғана проблема қасірет емес, қайта жетістікке жетелейтін құбылыс болып саналады. Өмірге бейімделмегеннің ісі өнбейді.

Балаларды зорлық-зомбылықтан, суицидтен қорғау, құқықтарын қамтамасыз ету, қосымша білім беру сапасы, балабақша ұйымдарының қызметін лицензиялау тәртібін енгізу, жастарды жұмыспен қамту күн тәртібінен түспей келе жатқан мәселелер. Мемлекет басшысының осы мәселелерге өзі араласып, нақты пәрмен беруі дұрыс болды. Өйткені, басты мақсат – балалардың, өскелең ұрпақтың қауіпсіздігі. Жаңа Қазақстанды бірге өркендетуде бірлесе жұмыс жасауға біз де өз үлесімізді қосуымыз қажет деп ойлаймын.

Д.Тұяқбай,
аудандық мәслихаттың депутаты.

Аудан әкімдігінде

Атқамінерлер – Ақтоғайда

Президент Қ.Тоқаев үстіміздегі жылдың 16 наурызында қазақстандықтарға жолдаған өз үндеуінде: «Азаматтарымыздың өкілді билікке деген сенімін нығайту үшін

Мәслихат төрағасы лауазымын енгізген жөн» – деген болатын. Мемлекет басшысының бұл сөзі халық қалаулыларының жұмысына дем беріп, аяқалыстарын ширатты.

мәслихаттарға баса мән берген жөн. Мықты мәслихаттар өзекті мәселелердің шешімін табуға және аймақтардағы тұрмыс сапасын жақсартуға әсер ете алады. Олардың рөлін арттырып, дербестігін қамтамасыз ету үшін

Мәселен, осыдан бір ай ілгеріде Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты, айтыскер акын А.Әлтаев ауданымызға арнайы ат терлетіп келіп,

(Жалғасы 2-бетте).

Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев Үкіметтің кеңейтілген отырысын өткізіп, онда азаматтардың табысын арттыру мен адами капиталды дамыту жайлы маңызды тапсырмалар берді.

Сондай-ақ, ел басшысы нарықтағы бетімен кеткен бағаға бақылау жасау, базар нарқын назарға алу, алыпсатарлардың ісіне мемлекеттік деңгейде араласу, өндірішіден тұтынушыға өнім құнының

Шаруаға қолдау көрсетіледі

шарықтамай, әлжұмет шамасына сай өз деңгейінде жетуіне жағдай жасау тетіктерін іске қосуды ұсынды. Ауыл шаруашылығына қолдау көрсетуді тапсырды. Дикан, малшы қауымның өндірген өнімінің құнын көк тиын етіп, қалаға әкеліп қымбатқа пұлдайтын делдалдарды шектеуді дұрыс деп тапты.

Бұл турасында: «Өкінішке қарай, еліміздегі өнімнің бәрі бірдей дүкен сөресінен табыла бермейді. Импортпен қатар, ішкі кедергілер де бар. Ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілердің мәселелері де аз емес. Олар тауардың үздіксіз жеткізілуін, өнім сапасының тұрақты болуын қамтамасыз ете алмайды. Басқа да талаптар бар. Әрине, мұның бәрін біртіндеп ретке келтірген жөн. Сондықтан, фермерлерге қолдау көрсету тәсілдерін бірлесе әзірлеуді тапсырамын. Керек болса, «Атамекен» палатасын осы жұмысқа тарту керек. Шаруа қожалықтарына ірі сауда желілерімен тығыз байланыс орнатуға мүмкіндік берілуі керек. Мұндай мүмкіндік олардың жұмысын жандандырып, салаға инвестиция тартуға жол ашады.

Отандық тауардың сауда орындарына кедергісіз шығарылуын қамтамасыз ету керек. Бұл – өте маңызды мәселе. Сондай-ақ, өнімге қосылатын бағаны нақты белгілеп, арада жүрген саудагерлер санын азайту қажет. Ол үшін, ең алдымен, жедел түрде тиісті заңнамалық шараларды қабылдауымыз керек. Үкімет «Атамекен» палатасымен бірлесіп, «Қазақстанда жасалған» жалпыұлттық жобасын бастау үшін ұсыныстар әзірлеуге тиіс», – деп атап өтті президент.

Осы күнге дейін ауылдағы ағайын өндірген өнімін делдалдар арқылы хал-қадірінше амалдап, пұлдап келе жатқаны баршаға аян. Мал баққан қарапайым шағын шаруаның ет комбинаттарына аяқ басуы неғайбыл. Ірі инвесторы бар ауылдардағы шаруашылық өнімдері ауыл аудан нарқында пұлдана қоюы екіталай. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Үкімет отырысында көтерген ұсынысының бірі осы мәселені ретке келтіру.

Қ.Жанысбеков,
аудандық ауыл шаруашылығы бөлімінің маманы

(Соңы. Басы 1-бетте).

тұрғындарымен жүздесіп, жұртшылықтың базынасына құлақ асса, күні кеше тағы бір қауым ел ағалары ақтоғайлық ағайынмен кездесіп, бұқара мен билік арасында ашық диалог орнауына ықпал жасады.

Жиынға ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты, «Ақ жол» партиясы төрағасының орынбасары Б.Дүйсенбинов, ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты Е.Өмірғали, «Ақ жол» партиясы Орталық аппаратының басшысы А.Қожахметов, «Ақ жол» партиясы Маңғыстау облыстық филиалының төрағасы Ж.Матаев, «Ақ жол» партиясы Орталық аппаратының SMM мәңджері Ж.Дүйсенбайұлы, «Ақ жол» ҚДП ҚОФ төрағасы, Қарағанды облыстық мәслихатының депутаты, Қазақстан кәсіпкерлер қауымдастығының президенті Е.Әбділин, сонымен қатар Ақтоғай ауданының құрметті азаматы, белгілі өлкетанушы Т.Мұқан және де аудан әкімінің орынбасарлары, мекеме, бөлім басшылары, қоғамдық ұйым өкілдері мен аудан тұрғындары қатысты.

Ақтоғай ауданы әкімдігінің үлкен мәжіліс залында өткен жиынды өңір басшысы С.Әбеуова тізгіндеп, атқамінер азаматтармен таныстырып, кездесудің мән-маңызына тоқталды.

– «Жаңа Қазақстан» идеясының негізгі бағыттарында қоғам дамуының бүгінгі, ертеңгі болашағы қамтылған. Бастаманың негізгі мақсаты – халықтың әл-ауқатын көтеру, жағдайын жақсарту. Сол себепті

алдағы уақытта қоғамда қордаланған саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени-рухани мәселелер қайта қаралып, нақты шешілу жолдары қаралуы қажет, – деді С.Мірәсілқызы.

Келесі кезекте сөз алған «Ақ жол» партиясы төрағасының орынбасары Б.Дүйсенбинов бұл жолғы іссапардың мән-маңызы ерекше болғанын атап өтті. Иісі қазақтың маңдайына біткен, Алаш көсемі Ә.Бөкейханның кіндігі тамған өлкеге келіп, ата-анасының жатқан жеріне, «Талдыбейіт» қорымына тәу етіп қайтқанын айтты. Бұдан бөлек, Б.Сәлімжанұлы бұл жиынның өзге жүздесулерден басқа форматта өтуі керек екенін жеткізді.

Сонымен қатар, киелі Маңғыстау өңірінен келген Ж.Матаев мінберге шығып, ісса-

парда алған әсерімен бөлісті. Аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасы С.Сыздықов төмам ақтоғайлықтардың атынан аудандық дәрежеде шешімін таппай, сиырқұйымшақтанып келе жатқан бірнеше өткір мәселені көлденең қойып, қағазға түсірген өтініш-тілектерін депутаттарға табыстады.

Жиын соңында Ақтоғай ауданының дамуына шама-шарқынша өз үлесін қосып, қоғамдағы өзгерістерге байланысты өз ойларын білдіріп жүретін бір топ ауылдастар «Қазақстан Республикасының 100 жылдығы» құрметіне және «Алаш» ұстанымдары мен ұлттық құндылықтарды жүзеге асыруға қосқан үлесі үшін» төсбелгілерімен марапатталды.

Е.АЙТЖАН.

Мемлекет тарапынан қоғаммен байланыс орнатуға арналған платформа қазірдің өзінде құрылғанын, халықпен кері байланыстың көптеген арналары пайда болғанын, олардың кейбіреулері қоғамдық бақылауды жүзеге асыруға мүмкіндік беретінін мойындау керек:

Қызмет көрсету <https://eotinish.kz> кез

Сенім телефондары және call-орталықтар; Фронт-офистер;

Мектептер, балабақшалар, ауруханалар, емханалар, әр өңірдің жолдары бюджетіне ашық қолжетімді қоғамдық бақылаудың интерактивті картасы тәулігіне 24 сағат бойы көрсетілген процестерді бақылау, оларды құжаттамамен салыс-

Мемлекет пен азаматтық қоғамның диалогы – бұл екіжақты жол

Тәуелсіз Қазақстанның алғашқы күндерінен бастап мемлекеттің басты міндеті халықтың әл-ауқаты мен өмір сүру сапасын арттыру болып табылады. Бұл үшін Үкімет реформалар жүргізуде, заңнаманы жетілдіруде, түрлі жобаларды инвестициялауда және т.б. Алайда, оның барлық бастамалары азаматтық қоғам тарапынан қолдау мен түсіністікке ие бола бермейді. Оның негізгі себебі, қоғам мен мемлекет арасында тиісті деңгейде ашық диалогтың болмауы. Қабылданатын мемлекеттік шешімдер әрдайым кенінен түсіндіріле бермейді. Сондай-ақ, мемлекет әрқашан халықтың пікірі мен тілегін тыңдамайды және ести бермейді. Мұның бәрі реформалардың сәтсіздігіне әкеліп соғады, халықтың билікке деген сенімсіздігін тудырады. Сонымен қатар, жұртшылықты толғандыратын маңызды мәселелер сындарлы азаматтық диалог шеңберінде талқылануы және өз шешімін табуы тиіс, ол өзгелерді, соның ішінде балама пікірлерді тыңдауға және дұрыс шешімдер табуға мүмкіндік береді.

Қазақстан президенті Қасым-Жомарт Тоқаев өзінің Қазақстан халқына алғашқы Жолдауында «халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасына көшу туралы жариялады, оның міндеті – мемлекеттік аппараттың халықпен және бизнеспен коммуникациясының тиімді жүйесін құру, өйткені «халық үніне құлақ асатын мемлекет» халықтың қолдауы мен сеніміне ие бола отырып, өз саясатын тиімді іске асыру мүмкіндігіне ие болады.

келген мемлекеттік органға (әкімдіктерге, агенттіктерге, министрліктерге, комитеттерге) және басқа мекемелерге кезексіз және бюрократиялық кідіріссіз, үйден шықпай-ақ, ресми өтініш беруге мүмкіндік береді;

Мемлекеттік органдар бірінші басшыларының блог-платформасы <https://dialog.egov.kz> ол «Ашық диалог» порталының құрамдас бөліктерінің бірі болып табылады және кез келген азаматқа тікелей әкімге не мемлекеттік органның бірінші басшысына қызықтыратын сұрақты қоюға мүмкіндік береді;

«Ашық НҚА» порталдары – нормативтік құқықтық актілер жобаларын жария талқылауға арналған платформа және «Ашық бюджеттер» порталдары кез келген әкімдіктің немесе мемлекеттік органның бюджетімен танысуға мүмкіндік береді;

«Ашық деректер» порталы – бұл машинамен оқылатын түрде мемлекеттік органдардың жалпы қолжетімді статистикалық деректері орналастырылатын алаң;

Қызықтыратын сұрақтарды қоюға немесе онлайн режимінде өтініш білдіруге мүмкіндік беретін «Ашық диалог» порталының интернет-конференциялары мен сауалнамалары;

Қазақстанның мемлекеттік органдарының бірінші платформасындағы Интернет-ресурстары <http://gov.kz/>;

Мемлекеттік органдардың әлеуметтік желілердегі шағыммен, ұсыныспен, сұрақпен жүгінуге, қабылдауға жазылуға болатын ресми аккаунттары;

тырып тексеру және алшақтықтар анықталған жағдайда тиісті фото және бейнематериалдарды қоса бере отырып, уәкілетті органға хабарлау мүмкіндігімен бірінші платформадан ұсынылады. Сонымен қатар, билік пен қоғам арасындағы диалогты дамыту мемлекеттік қызметшілердің ашықтығын ғана емес, сонымен қатар азаматтық қоғамның белсенділігін талап етеді, өйткені мемлекет пен азаматтық қоғамның диалогы – бұл екіжақты қозғалыс жолы. Барлығы бір-бірімен ортақ тіл табуы үйренуі керек және өте қарапайым нәрселерден бастау керек. Бірінші, аса қажет нәрсе – мемлекеттік органдар қызметіндегі бар кемшіліктер мен жаңсақтықтарды объективті түрде көру, жасалған және қолжеткізілген жетістіктерді объективті және нақты бағалау. Азаматтар мәселелері туралы айтуға, өздерінің пайымдары мен жағдайдан шығу жолдарын ұсынуға, ал мемлекеттік аппарат қандай да бір шешімдер қабылдаған кезде оларды ескеруге тиіс. Барлық азаматтарды қабылданатын мемлекеттік шешімдерді талқылауға және мемлекеттік бағдарламалардың іске асырылуы мен мемлекеттік бюджеттің атқарылуы бойынша қоғамдық бақылау жүргізуге белсенді қатысуға және жана Қазақстанды құруға өз үлесін қосуға шақырамыз.

Б.Ахметов,
ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Қарағанды облысы бойынша департаменті басшысының м. а.

(Жалғасы. Басы 1-бетте).

Планы и публичные заявления остались на бумаге.

Проекты строительства оптово-распределительных центров по схеме ГЧП совместно с крупными предпринимателями не реализованы.

Поручаю Правительству в октябре доложить, что сделано в этой сфере.

Привлеките заинтересованных инвесторов.

Даже. Сегодня решения о запрете экспорта той или иной продукции принимаются без учета товарного баланса.

Это приводит либо к дефициту, либо к снижению привлекательности производства необходимых товаров. В итоге эффективность подобных мер резко падает.

Правительству следует утвердить Правила формирования баланса ключевых товаров и, самое главное, разработать единую информационную систему мониторинга.

Это позволит иметь достоверные данные об остатках продукции для принятия решений.

Низкую эффективность показывает деятельность стабилизационных фондов. Их воздействие на рынок минимальное. Порой они становятся кормушкой для недобросовестных лиц. С этим надо разобраться.

Регулярно выявляются факты бюджетных хищений.

Акимы утратили контроль за расходованием государственных средств.

Правительством предлагается увеличить объем «оборотной схемы» до 100 миллиардов тенге. У меня вопрос: просчитан ли ожидаемый эффект?

Логичнее было бы кредитовать не торговые сети, а напрямую производителей.

Сейчас не жду ответной реакции Правительства. Нужно обдумать конкретное решение с точки зрения эффективности.

Келесі мәселе.

Менің тапсырмам бойынша Ауыл шаруашылығы министрлігі алдын ала сатып алу тәсілдерін кеңірек қолдана бастады. Биылғы шілдеге дейін әлеуметтік маңызы бар 47 мың тонна азық-түлікке қатысты осындай шарттар жасалды. Дегенмен, мұндай көлемдегі тауар ішкі нарыққа айтарлықтай ықпал етпейтіні анық.

Өнімді ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерден алдын ала тікелей сатып алу жолдарын айқындау қажет. Мұнымен құзырлы министрліктер айналысуға тиіс. Ауыл шаруашылығы министрлігі осы тәсілді жетілдіру үшін тиісті қауымдастықтарды және нарық субъектілерін жұмылдыруға тиіс.

Тағы бір өзекті мәселе – өнімді сабу. Өкінішке қарай, еліміздегі өнімнің бәрі бірдей дүкен сересінен табыла бермейді. Импортпен қатар, ішкі кедергілер де бар. Ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілердің мәселелері де аз емес. Олар тауардың үздіксіз жеткізілуін, өнім сапасының тұрақты болуын қамтамасыз ете алмайды. Басқа да талаптар бар. Әрине, мұның бәрін біртіндеп ретке келтірген жөн. Сондықтан, фермерлерге қолдау көрсету тәсілдерін бірлесіп әзірлеуді тапсырамын. Керек болса «Атамекен» палатасын осы жұмысқа тарту керек. Шаруа қожалықтарына ірі сауда желілерімен тығыз байланыс орнатуға мүмкіндік берілуі керек. Мұндай мүмкіндік олардың жұмысын жандандырып, салаға инвестиция тартуға жол ашады.

Отандық тауардың сауда орындарына кедергісіз шығарылуын қамтамасыз ету керек. Бұл – өте маңызды мәселе. Сондай-ақ, өнімге қосылатын бағаны нақты белгілеп, арада жүрген саудагерлер санын азайту қажет. Ол үшін, ең алдымен, жедел түрде тиісті заңнамалық шараларды қабылдауымыз керек. Үкімет «Атамекен» палатасымен бірлесіп, «Қазақстанда жасалған» жалпыұлттық жобасын бастау үшін ұсыныстар әзірлеуге тиіс.

Крайне важно навести порядок в торговой системе, имеющей один из самых высоких уровней теневой экономики – 40%.

Факты спекуляции, манипулирования ценами, создания искусственного дефицита – это далеко не полный перечень нарушений.

Все это закладывается в стоимость товаров и оплачивается гражданами.

Правительству совместно с Генеральной прокуратурой следует выработать меры по усилению ответственности владельцев за содержание рынков, соблюдение честной конкуренции, защиту интересов продавцов от неправомерных действий администрации торговых площадей.

Жду от Правительства и акимов конкретных шагов по повышению эффективности имеющихся инструментов, а также внедрению новых подходов к работе.

В условиях сложной международной обстановки многократно возрастает актуальность продовольственной безопасности.

Рост мировых цен на продукты питания уже достиг 34 %. Цена пшеницы выросла на 47 %, круп – на 18 %.

Из-за засушливой погоды ожидается снижение урожайности в странах Европейского союза, США, Канаде и других.

На этом фоне в Казахстане наблюдается замедление темпов роста сельхозпроизводства.

Производство сливочного масла сократилось на 12 %, обработанного молока – на 7,5 %, сахара – на 5,5 %, сыров – на 3 %.

В то же время объемы импорта выросли на 22 %. В частности, ввоз молока увеличился на 17 %.

Профильное министерство докладывает, что в 2023 году Казахстан достигнет продовольственной независимости по мясу птицы (доля импорта сейчас составляет 40 %), колбасным изделиям (44 %) рыбе (60 %), сырам и творогу (50 %), сахару (60 %), молочной продукции (4 %).

Но мы видим иную картину. К примеру, из ранее введенных семи сахарных заводов сегодня действуют только четыре (в Алматинской и Жамбылской обл), которые загружены лишь на треть (31 %).

Минсельхозом планируется увеличить долю свекловичного сахара в 6 раз к 2026 году (с 7 до 43 %). Однако за последние четыре года площади сахарной свеклы сократились на треть.

Мы на 90 % зависим от импортного сахара. Здесь можно сослаться на решения в рамках ЕАЭС, но в любом случае, это

серьезный просчет Правительства. Значит, не защитили позицию государства. Поэтому я объявляю выговоры министрам Бахыту Султанову и Ерболу Карашукееву.

Правительству нужно в срочном порядке разработать отдельный отраслевой проект по развитию сахарной отрасли.

Цель – значительное сокращение импортозависимости, постепенный переход к самообеспечению.

Интерес со стороны внутренних и иностранных инвесторов к этой отрасли достаточно высок, нужны правильные подходы.

Это принципиальный вопрос, имеющий в том числе внутривнутриполитическое значение.

Мы сегодня видим, что происходит в магазинах. Позор!

Ранее по моему поручению был разработан План обеспечения продовольственной безопасности на среднесрочный период.

Но вместо конкретного алгоритма действий в этом Плане только набор благих устремлений. Есть опасность его неисполнения.

Нужно дополнительно рассмотреть актуальный вопрос массового обновления парка сельхозтехники.

Важно задействовать все возможные источники финансирования. Поручаю внедрить механизм льготного кредитования с целью приобретения отечественной сельхозтехники за счет средств оператора РОП.

Без развития агропромышленного комплекса невозможно говорить об обеспечении продовольственной безопасности. Это аксиома.

Урожайность растениеводства значительно отстает от мировых.

Обеспеченность собственными семенами составляет всего 51 %. По таким позициям, как картофель и сахарная свекла, этот показатель не превышает и 10 %.

Мы сильно зависимы от импортных семян. Правительству следует развивать первичное семеноводство на базе опытных хозяйств. Нужно помочь бизнесу обновить оборудование, а также комплексно стимулировать агронауку.

Производительность и урожайность в решающей степени зависят от обилия современных агротехнологий. В нашей стране фермеры вносят только четверть необходимого объема удобрений. Это связано с их дороговизной.

Наш рынок удобрений критически зависит от импорта и нескольких отечественных производителей.

Вдобавок, недавняя проверка выявила факты завышения цен для отечественных аграриев.

Например, ТОО «Казфосфат» продавало значительные объемы удобрений аффилированной компании (ТОО «KAZ Chemicals Trading House»), которая добавляла до 30 % торговой наценки.

Данную ситуацию удалось исправить мерами антимонопольного реагирования – производитель возвращает свой незаконный доход.

Соответствующие ведомства должны держать вопрос на жестком контроле.

В целом, дефицит удобрений – это мировая тенденция.

Казахстан ежегодно импортирует более 600 тысяч тонн минеральных удобрений, из них 80 % (500 тысяч тонн) – из России.

Правительству нужно принять комплексные меры для недопущения дефицита удобрений и завышения их стоимости.

В Казахстане есть целый ряд калийных и фосфоритных месторождений с разведанными запасами.

Нужно начать их промышленную разработку и наладить производство отечественных удобрений. По-другому от импортной зависимости по удобрениям мы не сможем уйти.

Правительству следует взять данный вопрос на особый контроль.

ЕКІНШІ. Азаматтардың табысын арттыру және адам капиталын дамыту

Соңғы жылдары халықтың табысы біртіндеп өсті. Былтыр бұл өсім 5 пайыз шамасында болды. Бірақ, Алматы, Атырау, Қызылорда, Маңғыстау және Түркістан облыстарында жұрттың табысы орташа республикалық деңгейге жетпейді. Бұл көрсеткіш Алматы және Шымкент қалаларында да төмен. Ал Қызылорда облысында халықтың табысы тіпті азайып кетті. Биыл мамыр айында азаматтардың нақты табысының көрсеткіші минус 2,9 пайыз болды. Мұндай құлдырау көптен бері болған емес.

Халықтың табысын арттыру бағдарламасы қабылданды. Бірақ, оның жұртқа тигізіп жатқан пайдасы шамалы. Ең алдымен, жергілікті жерлерде тиімді жұмыс жүргізілуі керек. Әкімдер жыл сайын әрбір 10 мың тұрғынға 100 жаңа жұмыс орнын ашуға тиіс. Менің білуімше, бұл бағытта нақты нәтиже жоқ. Тағы да ескертемін. Өңір басшыларының жұмысын бағалаған кезде осы көрсеткішке баса мән береміз. Жұмыс орындарын ашу жұрттың әлеуметтік жағдайына тікелей әсер етеді. Экономиканың тұрақты дамуы да осыған байланысты. Сондықтан Үкімет әкімдермен бірлесіп, бұл міндеттің қалай орындалып жатқанын талдауға тиіс.

Халық саны көбейген сайын тұрақты жұмыс орындары ашылуы керек. Бірақ, Маңғыстау облысында осы мәселе ескерілмегені. Мұнда жөнсіз жүргізілген көші-қон саясатының салдарынан күрделі ахуал қалыптасып отыр. Тұрғындардың саны көбейгенмен, әлеуметтік инфрақұрылым салынған жоқ. Жұмыс орындары ашылмады. Тұрмыс сапасы төмендеп кетті. Жұрт «ҚазМұнайГаз» компаниясына жұмысқа тұрғызулы, жоғары жалақы беруді талап етуде. Ашығын айтқанда, Жаңаөзендегі кен орындарының көпшілігі сарқылып барады. Бұл жағдай баршаға мәлім. Соңғы 15 жылда осы өңірде мұнай өндіру ісі 30 пайызға азайған. Соған қарамастан, жұмысшылар саны 50 пайызға көбейді. Еңбекақы төлу қоры 10 есе артты. Ал көп жалақы төлеметін үш өңірдің бірі – осы Маңғыстау өлкесі. Нақты айтсақ, Жаңаөзен орташа еңбекақының ең жоғары деңгейі бойынша көш бастап тұр. Үкімет Жаңаөзенді дамыту үшін арнайы жоспар қабылдады. Республикалық бюджеттен қосымша қаржы бөліп, салықты азайтып отыр. Осындай тікелей қолдау шаралары еліміздің басқа облыстарының есебінен жасалуда. Жұрттың бәріне мұнай-газ саласынан жұмыс тауып

беру мүмкін емес. Мұны ашық айтуымыз керек.

Өңірдегі жұмыссыздық ішкі және сыртқы көші-қон үдерісіне байланысты күшейіп барады. Үкіметке ішкі экономикалық ресурстарды жұмылдыратын жаңа тәсілдер әзірлеуді тапсырамын. Бұл ретте, халықты өзге аймақтарға көшіру бағдарламасын түбегейлі қайта қарау керек.

Біз тарихи Отанына оралған қандастарды толық қолдаймыз. Бірақ, тек Маңғыстау өңірімен шектелуге болмайды. Басқа облыстарға, соның ішінде өндірісі дамыған аймақтарға қоныстануға болады. Біз қажетті жағдайды жасауға дайынбыз.

Қазіргі заманда өңірлерде, елдерде, тіпті, құрлықтарда жұмыс күшінің көші-қоны жүріп жатыр. Бұл заңды құбылысқа айналды. Осы үрдіске біздің азаматтар да үйренуі керек. Көпші елдердің азаматтары бұл жағдайға жақсы бейімделді. Біз қандастарымыздың барлық салада, соның ішінде мемлекеттік қызметте жұмыс істегенін қалаймыз. Олар Жаңа Қазақстанды құруға өз үлесін қосады деп сенемін.

Қазіргі таңда жастарды жұмыспен қамтуға баса назар аударатын кез келді. Жыл сайын еңбек нарығына 300 мыңға жуық жастар шығады. Елімізде өскелең ұрпақтың өзін-өзі дамытуына жағдай жасалып жатыр. Бірақ, нақты шараларға қарамастан, жастарды жұмыспен қамту мәселесі толық шешілмей келеді. Кейбір аймақта жастар арасындағы жұмыссыздық деңгейі еліміздегі орташа көрсеткіштен айтарлықтай жоғары. Әсіресе, Нұр-Сұлтан, Алматы қалалары, Алматы, Қарағанды, Солтүстік Қазақстан және Шығыс Қазақстан облыстары – соның қатарында. Үкімет және облыс әкімдері осы мәселеге айрықша назар аударуға тиіс. Жыл аяқталғанда тиісті қорытындысын шығарамыз.

Екі мыңыншы жылдары бала саны күрт көбейгені белгілі. Келесі жылдан бастап сол кезеңде дүниеге келген ұрпақ еңбек нарығына шыға бастайды. Осыны ескерген жөн. Сондықтан, жұртты жұмыспен қамту ісіне қатысты тың тәсілдер қолдану қажет. Ал азаматтарымыз қазіргі замандағы халықаралық нарық үрдісіне бейімделуі керек.

Еліміздің демографиялық, көші-қон, технологиялық даму барысын да ескерген абзал. Бұл мәселенің демографиялық және экономикалық қырын бірдей ұштастыра білген жөн. Үкіметке еңбек нарығын дамыту жоспарын шұғыл әзірлеуді тапсырамын.

Адам капиталын дамыту ісінде білім саласы негізгі рөл атқарады. Біз жуырда Білім және ғылым министрлігін екіге бөлдік. Бұл қадам қордаланған мәселелерді шешу үшін қажет болды. Үкімет және жаңа министрліктердің басшылары отандық білім және ғылым саласын тың серпінмен дамытуға күш салады деп сенемін.

Мен осы жылды Балалар жылы деп жарияладым. Бірақ, соңғы жылдары мектеп қабырғасында зорлық-зомбылықтың көбейіп кеткені алаңдатады. Оның үстіне, толық жабықталған мектептердің 65 пайызында (яғни, 3 мың мектепте) бейнебақылау жүйесі талапқа сай емес, кейде мүлдем жұмыс істемейді. Жалпы, еліміз бойынша балалар мен жасөспірімдердің өз-өзіне қол салуы, яғни суицид азайды. Дегенмен, Алматы, Жамбыл, Қостанай және Маңғыстау облыстарында мұндай оқиғалар көбейіп барады. Балаларды зорлық-зомбылықтан қорғауға, суицидтің алдын алуға, әрбір баланың құқықтарын қамтамасыз етуге арналған кешенді жоспар қажет.

Тағы бір түйткілге тоқталсам. Жеке меншік балабақшаларда балаларды ұрып-соғу деректері бар. Сонымен қатар, жұмыс істемейтін балабақшаларға қаржы бөлу көбейіп кетті. Мұның бәрі олардың қызметі ашық емес екенін, азаматтық жауапкершілігі жоқтығын көрсетеді. Басқаша айтқанда, қоғам талабына сай емес. 2011 жылы балабақшалардың лицензия бойынша жұмыс істеу тәртібін тоқтаттық. Мемлекет бұл қадамға амалсыздан барды. Өйткені, мектеп жасына дейінгі балаларды балабақшамен барынша қамтуымыз керек болды. Бұл ретте, жеке сектордың әлдеқін пайдалану маңызды еді. Нәтижесінде 2 және 6 жас аралығындағы балалардың 88 пайыздан астамы балабақшамен қамтылды. Енді қызмет көрсету сапасын арттыратын кез келді. Үкімет осы мәселені мұқият қарастыруы керек. Лицензиялау тәртібін қайта енгізу, ең алдымен, мемлекетке емес, қоғамға қажет шара. Өйткені, басты мақсат – балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Келесі мәселе – қосымша білім беру. Бұл – өскелең ұрпақтың қарым-қабілетін дамыту үшін қолға алынған бастама. Қосымша спорттық және шығармашылық білім беру ісіне мемлекет тапсырысы бойынша қаржы бөлінетін болды. Бұл қадам үйірмелер мен секцияларға қатысатын балалардың санын 70 пайызға дейін арттырды. Мұны стратегиялық тұрғыдан дұрыс шешім болды деп санаймын. Дегенмен, жоба іске қосылған жылы бірқатар олқылықтарға жол берілді. Яғни, қаржы мәселесіне және тиісті порталдың («Артспорт») жұмысына қатысты қателіктер болды. Қаржыны артық жұмсау, алаяқтық, ашықтан-ашық жұмыс басталды. Ата-аналар балаларын бірден бірнеше үйірмеге беретін болды. Өкінішке қарай, мұндай теріс пиғыл басқа балалардың жолын кесіп отыр. Кемшіліктің бәрін түзетіп, осы игі бастаманы жалғастыру қажет. Әкімдіктер және мәслихаттар қосымша білімге бөлінетін бюджет қаражаты жетпей қалуы мүмкін деп алаңдап отыр. Білімге салынған қаражат – мемлекет үшін ең басты инвестиция болуы керек. Бұл – өте маңызды мәселе. Түптеп келгенде, дамудың бірден-бір жолы – білім саласы. Сондықтан, бұдан ешкім ұтылмайтыны сөзсіз. Үкімет пен әкімдер жұртшылықпен бірлесіп, жобаны жетілдіруге тиіс. Оны сапалы әрі тиімді жасау қажет. Нақты ғылымдар мен инженерия саласы бойынша қосымша білім беруге айрықша назар аудару керек. Балаларды деген шынықтыру және академиялық тұрғыдан бірдей дамыту қажет. Ауылдық жерде тұратын балаларға баса мән берген жөн. Барлық аймақтағы балалардың қосымша білім алуына мүмкіндігі болуға тиіс. Құзырлы министрлік пен әкімдіктер жобаның жүзеге асырылуын реттеп, жіті бақылауы қажет. Бұған дейін бөлінген қаржының жұмсалыуын тексеру керек. Бұл міндет Бас прокуратураға жүктеледі. Анықталған кемшіліктерді Үкіметпен бірлесіп жөю қажет.

Үкіметтің басты міндетінің бірі – ана мен баланың денсаулығын

(Жалғасы 4-бетте).

(Жалғасы. Басы 1, 3-беттерде).

сактау. Окінішке қарай, сәбилердің өлімі көбейді. Ана өлімі де өсуде. Мен перинаталдық қызметтің жай-күйін тексеруде тапсырма бердім. Оның қорытындысы бойынша тиісті шаралар қабылданып керек еді. Бірақ, барлық жұмыс аудит денгейінде тоқтап қалды. Қазіргі перзентханалардың көбі халықаралық стандарттарға сай емес. Сондықтан шұғыл шаралар қабылдап, осы мәселені шешу қажет.

Жалпы, денсаулық сақтау саласы туралы айтар болсақ, мұнда түйткілді мәселелер көп. Қазақстанда созылмалы ауру салдарынан қайтыс болу көрсеткіші өте жоғары. Әсіресе, Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымына мүше елдермен салыстырғанда біздегі ахуал өте нашар. Медицина саласына бөлінген қаржы көлемі артқанымен, мұнда қордаланған мәселелер шешімін таппай отыр. Міндетті әлдебір медициналық сақтандыру жүйесі тиімді болмады, нақты нәтиже жоқ. Үш миллионға жуық адам медициналық сақтандырудан тыс қалған. Соның кесірінен олар денсаулық сақтау саласындағы қызметтерді толық пайдалана алмайды. Үкімет Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігімен бірлесіп, медициналық сақтандыру жүйесін жетілдіру жөнінде ұсыныстар дайындауы керек.

Келесі өзекті мәселе – денсаулық сақтау жүйесін цифрландыру. Бұл жұмыс өте баяу жүріп жатыр. Жалпы, цифрландырудың қазіргі денгейі дәрігерлердің жұмысын жеңілдетіп отырған жоқ. Денсаулық сақтау саласында 40-тан астам ақпараттық жүйе жұмыс істейді. Әр жүйенің өз кемшіліктері бар. Министрлік болса, жауапкершіліктен қашып, нақты шешім қабылдамай отыр. Ал мұның зардабын дәрігерлер мен азаматтар тартуда. Үкімет осы мәселені тез арада шешуі керек.

Енді, күн тәртібіндегі шұғыл мәселелерге тоқталайын. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының мәліметі бойынша коронавирус жұқтырғандар көбейіп келеді. Соңғы екі аптада науқастардың саны 30 пайызға артқан. Біздің елде де ахуал күрделеніп түсті. Алматы «қызыл» аймаққа қайта кіруі мүмкін. Негізгі себеп – тұрғындар мен дәрігерлердің қауіпсіздік шараларын сақтамауы. Мекемеаралық комиссияның жұмысын күшейту қажет. Сондай-ақ, ревакцинация науқастың жандандырылған жөн. Бұл жұмыста ешқандай асыра сілтеу болмауы керек. Шағын және орта бизнестің мүддесін ескерген абзал.

И в завершение по данному блоку. По моему поручению Администрация Президента координирует разработку двух пилотных национальных проектов: «Комфортная школа» и «Модернизация сельского здравоохранения».

Они имеют четкие задачи и сроки реализации, ориентированы на конкретные результаты.

Напомню, о чем идет речь. Напроект «Комфортная школа» предполагает строительство около 840 тысяч ученических мест по новым строительным стандартам, оснащенных современным оборудованием.

Проект нацелен на решение вопроса трехлетнего образования, аварийных школ, единообразия условий получения образования. Напроект «Модернизация сельского здравоохранения» позволит обеспечить все села положенной медицинской инфраструктурой.

Он охватит 650 населенных пунктов с более чем 800 тысячами граждан. Запланирована модернизация 32 районных больниц до уровня многопрофильных медучреждений.

В результате расстояние для получения экстренной и среднетехнологичной медпомощи сократится с 500 до 200 километров.

Правительству в рамках бюджетного процесса до сентября текущего года следует провести все расчеты и принять необходимые меры для реализации указанных нацпроектов.

ТРЕТЬЕ. Совершенствование денежно-кредитной и налогово-бюджетной политики

Приходится констатировать, что за все время существования отечественной финансовой системы нам не удалось добиться полноценного функционирования процентного канала.

Это снижает эффективность денежно-кредитной политики – одного из главных механизмов управления экономикой.

Для решения этой проблемы требуются комплексные меры как со стороны финрегуляторов, так и со стороны Правительства.

Недостаточно действенная монетарная политика также ограничивает развитие финансового сектора. И наоборот.

Сегодня наблюдается ситуация, когда на фоне бурного роста потребительских займов сокращается доля корпоративного кредитования – ключевого фактора экономической активности.

За пять лет доля корпоративных кредитов в общем объеме выданных займов уменьшилась с 68 до 41 %.

Любой мало-мальски значимый проект приходится кредитовать либо за счет государственных институтов развития, либо за счет займов международных финансовых организаций. И это при том, что в банках имеется 11 триллионов тенге высоколиквидных активов. Это по сути, катастрофическая ситуация, без всякого преувеличения.

Финансовый регулятор отчитывается о принятых мерах в части ослабления пруденциальных нормативов. Однако как показывают данные, этих мер недостаточно.

Поэтому Национальному банку, Агентству по регулированию финансовых рынков совместно с Правительством необходимо выработать дополнительные рычаги и стимулы для вовлечения банков в кредитование реального сектора экономики.

Сохраняет свою остроту вопрос справедливого распределения доходов между уровнями бюджетов.

В условиях жесткой фискальной централизации система распределения доходов необъективна.

Все регионы, за исключением четырех, превратились в дотационные и зависят от центра. По сути, они не мотивированы увеличивать собираемость налогов.

В результате образуется нехватка собственных средств.

Местные бюджеты покрывают только пятую часть от необходимого финансирования.

Остальное возможно получить только «договорившись» с центром. Об этом я уже говорил.

Все изменения в текущих бюджетах требуют рассмотрения на заседаниях Республиканской бюджетной комиссии и маслихатов, что часто приводит к излишней бюрократии и затягиванию сроков.

В итоге социальные ожидания граждан не оправдываются. Имеются факты, когда строительно-монтажные работы начинаются лишь на третий год.

При этом сложившаяся система ставит во главу угла своевременность и полноту освоения бюджетных средств. А эффективность расходов и качество выполненных работ остаются на втором плане.

Новая налогово-бюджетная политика должна максимально децентрализовать финансово-экономические функции в пользу регионов.

На местный уровень можно передать значительное количество статей доходов и расходов, ужесточив при этом спрос за их реализацию.

Только в этом случае повысится роль и ответственность местных властей за конечный результат.

Многу уже давались конкретные поручения по совершенствованию бюджетного планирования, межбюджетных отношений, системы оценки. Однако результат минимальный.

Мои претензии адресуются Минфину. Поручаю АСПИР совместно с регионами и экспертным сообществом подготовить пакет практических реформ по всем вышеуказанным приоритетам.

Реформы должны в полной мере удовлетворять интересы граждан и бизнеса.

Начата работа по противодействию незаконной концентрации экономических ресурсов и возврату незаконно полученного имущества.

Были созданы соответствующие комиссии, активность которых в последнее время заметно снизилась.

Следует более оперативно принимать меры, направленные на монополизацию товарных рынков и возврат капитала.

Вместе с тем необходимо исключить любые перегибы и злоупотребления по отношению к добросовестному бизнесу.

А такие факты у нас имеются. На местах то и дело продолжается давление на предпринимателей.

Если так будет продолжаться, примем жесткие меры в отношении самих сотрудников правоохранительных органов.

ЧЕТВЕРТОЕ. Поддержка реального сектора экономики

Мы являемся свидетелями глобальной борьбы за инвестиционный капитал.

Каждая вторая из почти 1 400 крупных зарубежных компаний приостановила деятельность или полностью ушла с российского рынка.

Правительству следует создать благоприятные условия для их релокации в Казахстан. Это даст нам хорошие возможности для наращивания производства товаров средних и верхних переделов.

Я поручал Правительству подготовить пул инвестиционных проектов в сфере обрабатывающей промышленности и отработать его с потенциальными инвесторами. Данная работа все еще ведется в режиме совещаний и встреч.

В части конкретных результатов пока мало чем можно похвастаться. Новых проектов, по существу, нет.

Еще раз подчеркиваю: проекты прежде всего реализуются в регионах, на местах. Поэтому спрос за их привлечение и доведение до конечного результата с акимов будет такой же, как с министерств.

У нас есть планы по стимулированию инвестиций в разработку недр. Важная задача – обеспечить прозрачность и эффективность работы геологической отрасли страны.

Мы много говорим об этом, даже создали отдельное министерство. Однако отсутствие прозрачности и кулуарные принятие решений по сей день сдерживают развитие отрасли – обогащаются люди, имеющие доступ к геологической информации.

Подковерную раздачу участков различным фаворитам и дельцам допустить нельзя. Я уже об этом говорил.

Правительство уже несколько лет обещает создать оцифрованный банк данных минеральных ресурсов с открытой геологической информацией. Средства были выделены, но эта важнейшая задача до сих пор не исполнена и забалтывается под разными предлогами.

В лучшем случае речь идет о непрофессионализме, в худшем – о преднамеренном саботаже. И то, и другое, предупреждаю, чревато серьезными последствиями для исполнителей.

Это касается прежде всего профильного министерства, но также и других ведомств. Что касается профильного министерства, то я объявляю министру выговор.

Во-первых, выговор за то, что я уже сказал. А также за то, что затеяли непонятную волокиту и дискусию вокруг дальнейшей судьбы популяции сайгаков. Зачем это все выводить на такой уровень общественного обсуждения?

Нужно профессионально подойти к этому вопросу, с учетом менталитета нашей нации.

Действительно сайгаки являются для казахов священными животными. Вносится предложение, чтобы изъять из природного ландшафта 80 тысяч сайгаков, то есть убить их. Но есть, видимо, и другие методы. Посоветуйтесь со специалистами, это же крайние меры. Я не исключаю, что возможно придется прибегнуть и к этой мере. Но это крайняя мера, подчеркиваю. Нужно профессионально подходить к этому вопросу.

Что касается вышеуказанного вопроса, Правительство должно доложить о причинах затягивания запуска Национального банка данных.

В целом, цифровизация идет медленно на мой взгляд, неудовлетворительно. Я поручал улучшить работу национального холдинга «Зерде», который подвергся критике Счетного

комитета. Премьер-министру как куратору цифровизации следует обратить особое внимание на этот вопрос.

Министру я делаю замечание. Я считаю, что вы неудовлетворительно работаете, подведите Премьер-министра.

Неэффективная политика сохраняется и в сфере недропользования. По моему поручению проводится масштабная ревизия неиспользуемых месторождений с дальнейшей их передачей добросовестным инвесторам. Но результаты пока не впечатляют.

Имеются также многочисленные факты незаконной добычи ископаемых и действия контрактов с истекшими сроками.

ПЯТОЕ. Обеспечение энергетической безопасности

Несмотря на проведенную модернизацию отечественных нефтеперерабатывающих заводов, в стране ежегодно возникает дефицит нефтепродуктов.

По моему поручению проведена проверка их деятельности. Так, за 2020-2021 годы зафиксировано 410 фактов внепланового простоя (на Атырауском НПЗ – 372 (!), Павлодарском – 14, Шымкентском – 24).

Текущая процессинговая схема переработки нефти позволяла неэффективным посредникам получать основную долю доходов, тогда как заводы оставались недофинансированными.

Было принято решение перейти на комбинированную схему, которая предусматривает осуществление маркетинга нефтепродуктов нефтедобывающими компаниями и самими НПЗ.

Это позволит им увеличить доходы, которые можно направить на модернизацию производства и повышение заработных плат.

Далее. Эффективность национальных компаний – это по-прежнему серьезная проблема.

Сохраняется большой объем административных расходов в национальных и квазигосударственных компаниях.

Это недоработка руководства «Самрук-Казына». Многие сделано, но дел еще непочатый край.

Нужно пересмотреть базовые нормативы положенности для обеспечения нормального функционирования Фонда.

Сохраняет свою актуальность задача перезагрузки его деятельности.

Вместо выстраивания эффективной операционной среды и корпоративного управления «Самрук-Казына» по-прежнему напрямую вмешивается в операционную и закупочную деятельность, кадровую политику портфельных компаний.

Тогда о каком корпоративном управлении, о каком IPO можно говорить в данном случае?

Поручаю АСПИР совместно с Правительством и Фондом подготовить конкретные предложения по дальнейшей реформе квазигосударственного сектора.

Следующее. По оценкам экспертов, осенью в стране может возникнуть дефицит дизельного топлива (100 тысяч тонн).

Эта ситуация складывается из года в год, и всякий раз во время уборочных работ.

Основной аргумент Правительства – вымывание топлива с нашего рынка транзитным транспортом и жителями приграничных регионов соседних стран.

Но проблема несколько глубже – существуют организованные, налаженные годами схемы по вывозу отечественных нефтепродуктов в близлежащие государства.

АФМ нужно разобраться с этим вопросом. Представьте мне информацию, кто конкретно этим занимается. Затем примем окончательное решение.

Также поручаю Правительству, Агентству по защите конкуренции выработать дифференцированные цены на нефтепродукты для транзитного транспорта и по периметру границы.

Это снизит ценовой диспаритет с соседними странами и не отразится в целом на ценах для наших граждан.

Ключевую роль в экономическом и социальном благополучии Казахстана играет газовая отрасль.

За счет введения новых промышленных объектов и газификации страны потребление газа на внутреннем рынке ежегодно увеличивается.

За последние 10 лет объемы потребления газа на внутреннем рынке выросли более чем в два раза – с 9 до 19 миллиардов кубических метров.

Дефицит газа в стране прогнозируется уже в следующем году.

При этом нужно понимать, что перераспределение газа с экспортного на внутренний рынок – вынужденный шаг, который ведет к потере валютной выручки и ухудшению торгового баланса.

Поэтому для решения данной проблемы необходимы системные меры, в том числе по увеличению ресурсной базы и переработки газа.

Только нарастив добычу и переработку газа, государство сможет получать экспортную прибыль и в полной мере обеспечивать внутренние нужды.

Поэтому для новых проектов по добыче газа следует проработать фискальные преференции.

Правительство также должно четко распределить функции между соответствующими национальными компаниями.

Мы были вынуждены до конца текущего года продлить ценовое регулирование на розничную реализацию сжиженного нефтяного газа.

Однако искусственно сдерживание цен в будущем может привести к дефициту. Это закон рынка.

Поэтому Правительству необходимо принять меры по запуску торгов, не допустив при этом ценовых перекосов.

Как вам известно, в июне завершился мораторий на повышение тарифов на энергию.

С учетом высокого износа оборудования и необходимости подготовки к отопительному сезону приходится ожидать повышения тарифов.

К этому вопросу следует подойти взвешенно, не допустив

(Жалғасы 5-бетте).

(Соңы. Басы 1, 3, 4-беттерде).

резкого скачка и исключив любую избыточную маржинальность компаний.

Крайне важно обеспечить поддержку социально уязвимых слоев населения.

Правительству необходимо перейти на проактивный формат социальной поддержки, сделав ее более адресной.

Социальную карту семьи необходимо довести до ума, чтобы она, наконец, стала реальностью. Первоначальная концепция проекта неоднократно менялась из-за участия в ее разработке нескольких ведомств.

Поручаю Правительству до конца года запустить Цифровую карту семьи и внедрить Социальный кошелек.

Нельзя забывать и об имеющемся дефиците энерго мощностей. Согласно плану энергобаланса, в этом году мы должны были ввести более 1 гигаватта мощностей. Однако реализация ряда проектов отложена. В текущем году будет введен только 31 % от планировавшихся мощностей (347 МВт).

В условиях энергодефицита такие темпы неприемлемы. Надеюсь, в Правительстве понимают это.

Недостаточными темпами идет и усиление электрической сети Южной и Западной зон единой энергосистемы страны. В настоящее время работы по Западной зоне завершены только на 10 %.

Необходимо принять все меры для своевременной реализации проектов. От этого зависит энергетическая безопасность Казахстана.

АЛТЫНШЫ. Автожол инфрақұрылымын дамыту

Біз бір апта бұрын еліміздің көлік-транзит әлеуетін дамыту мәселелері туралы арнайы жиын өткіздік. Бүгін автожол инфрақұрылымы саласындағы түйтіктерге ерекше тоқталғым келеді. Биыл 11 мыңнан астам шақырым жолға әртүрлі жөндеу жұмыстары жүргізіледі. Бұған 600 миллиард теңгеден астам қаржы бөлінді. Жөндеу жұмыстарын созбаланға салуға болмайды. Жобаларды жүзеге асыру барысын қатаң бақылауға алу қажет. Жолдың сапасына айрықша назар аудару керек. Еліміздің жолдары нашар екені және жол құрылысы саласын жемқорлық жайлағаны ешкімге жасырын емес. Тіпті, басқа жерді айтпағанның өзінде Ақордаға апаратын жолдың өзі жамау-жамау, құрақ көрпеге ұқсайтын болды. Жалпы, бұл салада қордаланған мәселе көп. Төңдерді жыл сайын бірлі-екілі компания ғана ұтып алады. Мұндай жағдайдың қайталанып келе жатқанына ондаған жыл болды. Осының бәрін ретке келтіру

үшін шұғыл шаралар қабылдау керек. Жарты жыл өтті. Ал жол жөндеуге бөлінген қаражаттың 44 пайызына мемлекеттік сатып алу қорытындысы жасалған жоқ (464 млрд. теңгенің 263 млрд. теңгесі бойынша мемлекеттік сатып алу қорытындысы бар). Бұл жұмыс Павлодар (17%), Маңғыстау (24%) және Батыс Қазақстан (27%) облыстарында өте баяу жүруде.

Келесі мәселе. Қазақстанда жол құрылысына қажетті материалдың бәрі бар. Бірақ, отандық өндірістің әлеуеті толық қолданылмайды. Мұны, тіпті, қолдан жасалған тапшылық деуге болады. Мысалы, елімізде битум өндіретін үш зауыт бар. Соған қарамастан, 200 мың тонна битум жетіспейді. Құрылыс қарқынды жүрген кезде оның бағасы үш есе (яғни, бір тоннасы 90 мыңнан 250 мың теңгеге дейін) қымбаттайды. Үкіметке жол құрылысына қажетті ресурстарды өндіру және тұтыну барысын мұқият саралауды тапсырамын.

Соның негізінде құрылыс материалдарын шығаратын жаңа кәсіпорындар ашу қажет. Ал, жұмыс істеп тұрған нысандарды жаңғырту керек.

Тағы бір маңызды мәселе – мемлекеттік сатып алу конкурсын өткізу. 2019 жылдан бері автожол саласында құны 1,5 триллион теңге болатын мемлекеттік келісім-шарттар жасалды. Соның 40 пайызын шетелдіктердің қатысуы бар компаниялар ұтып алған. Біз шетелдік серіктестерімізге қолдау көрсетеміз. Олар үшін нарық әрдайым ашық болады. Бірақ, отандық компанияларымыз белсенді қатыспайды. Үкімет жергілікті кәсіпорындар үшін бәсекелі орта қалыптастыруы керек. Кейбір ірі компаниялардың еңбек және материалдық ресурстары жеткіліксіз. Соған қарамастан, олар төндерді ұтып алып, жұмысты мердігерге ысыра салады. Осындай ахуал жылда қайталанатын. Тіпті, жұмыстың 100 пайызы басқа мердігерге тапсырылғаны жөнінде мәліметтер бар. Мысалы, Қарағанды-Балқаш автожолын (363 шақырым) жөндеу жұмыстары 2019 жылдан бері жалғасып келеді. Бұл жобаның жалпы құны – 248 миллиард теңге. Бас мердігері осы жұмысты басқа компанияға тапсырды. Ал бұл компания барлық жұмысты қосалқы мердігерге ысыра салған. Тіпті, 22 пайыз көлеміндегі үстеме ақысын да ұстап қалған.

Тағы бір өзекті мәселе – жол бойында заманауи қызмет көрсету ісін ретке келтіру. Қазір елімізде осындай 1600 нысан бар. Оның 68 пайызы ғана ұлттық стандартқа сай келеді. Транзит тұрғысынан өте маңызды Түркістан, Қарағанды және Маңғыстау облыстарындағы жағдай өте нашар.

С текущего года бизнесу возмещается 10 % от стоимости объекта, подъезды к ним строятся за счет бюджета. Введено субсидирование затрат на содержание санитарных узлов.

Для бизнеса созданы все условия, теперь акимам на местах необходимо организовать качественную работу.

Келесі мәселе – автожол саласына қатысты. Бұл салаға түбегейлі реформа жасайтын уақыт жетті. Қазір еліміздегі жолдың жай-күйін қадағалап, қызмет көрсететін екі негізгі оператор бар. Тұрастың айтсақ, екеуі де бір жұмысты атқарып отыр, жұмысшыларының саны да қажетті шамадан артық. Соған қарамастан, азаматтардан келіп жатқан орынды арыз-шағымдар азаяр емес, ал жолдың сапасы мүлде сын көтермейді. Үкіметке «ҚазАвтоЖол» және «Қазахавтодорды» біріктіріп, Қазақстанның біртұтас автожол компаниясын құруды тапсырамын. Нәтижесінде қызметкерлердің саны да қысқаратын болады. Жалпы, бұл саланы кешенді түрде қайта жаңғырту керек. FIDIC халықаралық қағидаттарын енгізген жөн. Оны жүзден астам ел пайдаланып отыр. Бұл жүйе жол саласын тиімді басқаруға, бюджет қаражатын ұтымды пайдаланып, барлық деңгейдегі жемқорлық қаупін азайтуға мүмкіндік бермек. Мұндай жүйеге көбі қарсы болады. Бұл жерде министрдің және тиісті вице-премьердің нық ұстанымы қажет. Тұтастай алғанда, осы мәселе бойынша арнайы комиссия құру керек. Оған Үкімет мүшелері, Президент Әкімшілігі, құқық қорғау органдарының өкілдерін, депутаттарды қосқан жөн. Жарты жыл ішінде барлық кемшілікті, соның ішінде жемқорлықты және оқшылықтарды түзетуге бағытталған ұсыныстарды әзірлеп, маған баяндау қажет.

Эта комиссия должна тщательно расследовать все нарушения, которые были допущены в прошлом, как минимум, за 10 лет, в строительстве дорог в нашей стране. Всех виновных в плохом качестве дорог следует привлечь к ответственности согласно закону.

Жалпы, Үкіметтің жұмысына орташа деген баға беруге болады. Үкімет табандылық танытуға тырысуда. Бірақ, қазіргі кезеңде босануға болмайды. Жұмыс қарқынның барынша күшейту қажет. Жаңа, тың әдіс-тәсілдерді қолдану керек. Үкімет жедел әрекет ететін оперативтік штаб қана емес, нақты реформаларды ұсынатын және жүргізетін басты мемлекеттік мекеме болуы керек. Экономистер, кәсіпкерлер көп. Шетің білімді, дарынды. Бірақ, олардың нақты ұсыныстары аз, тіпті, жоқ деп айтуға болады. Күзге қарай, мүмкін, кадрлық шешімдер қабылдау керек болады. Ерекше дағдарыс жағдайында бұл өте қажет екені түсінікті.

Akorda.kz

Ақтоғай аудандық сайлау комиссиясының Ақтоғай ауданы Шашубай кенті әкіміне кандидаттарды тіркеу туралы ХАБАРЛАМАСЫ

Ақтоғай аудандық сайлау комиссиясы «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық Заңының 113-1 бабына сәйкес 2022 жылдың 31 шілдесіне тағайындалған Ақтоғай ауданы Шашубай кенті әкіміне 2022 жылдың 16-18 шілдесіне 3 кандидаттың тіркелгендігін хабарлайды.

Ауылдық округ	Үміткерлердің тегі, аты, әкесінің аты	Туған жылы	Жұмыс орны, тұрғылықты жері	Ұсынылған тәсілі
Шашубай кенті	Алибаев Алтай Баймаганбетович	1985 ж.	«Ақтоғай ауданы ішкі саясат бөлімі» ММ-нің басшысы, Қарағанды облысы, Ақтоғай ауданы, Ақтоғай ауылы, Тоқырауын көшесі, 55 үй	өзін-өзі ұсынуымен
Шашубай кенті	Мангишев Нариман Джанатович	1989 ж.	«Alga Stroy Project» ЖШС-нің атқарушы директоры, Қарағанды облысы, Ақтоғай ауданы, Шашубай кенті, С.Сейфуллин көшесі, 1 үй, 41 пәтер	« А М А N А T » п а р т и я с ы н ы ң ұсынуымен
Шашубай кенті	Омиршеков Нуртас Кайратұлы	1980 ж.	ҚР ПМ зейнеткері, Қарағанды облысы, Ақтоғай ауданы, Шашубай кенті, Ғарышкер көшесі, 6 үй, 1 пәтер	өзін-өзі ұсынуымен

АҚТОҒАЙ АУДАНДЫҚ САЙЛАУ КОМИССИЯСЫ.

СООБЩЕНИЕ Ақтоғайской районной избирательной комиссии о регистрации кандидатов в акима поселка Шашубай Ақтоғайского района

Ақтоғайская районная избирательная комиссия в соответствии со статьей 113-1 Конституционного Закона Республики Казахстан «О выборах в Республике Казахстан»

16-18 июля 2022 года зарегистрировала 3 кандидатов в акима поселка Шашубай Ақтоғайского района, назначенных на 31 июля 2022 года

Наименование сельского округа	ФИО кандидатов	Год рождения	Место работы, место жительства	Предлагаемый способ
поселок Шашубай	Алибаев Алтай Баймаганбетович	1985 г.	ГУ «Отдел внутренней политики Ақтоғайского района», руководитель отдела Карагандинская область, Ақтоғайский район, с.Ақтоғай, ул.Тоқырауын, д.55	самовыдвижение
поселок Шашубай	Мангишев Нариман Джанатович	1989 г.	ТОО «Alga Stroy Project», исполнительный директор, Карагандинская область, Ақтоғайский район, поселок Шашубай, ул. С.Сейфуллина, д.1, кв. 41 пенсионер МВД РК	по представлению партии «AMANAT»
поселок Шашубай	Омиршеков Нуртас Кайратұлы	1980 г.	Карагандинская область, Ақтоғайский район, поселок Шашубай, ул.Ғарышкер, д.6, кв.1	самовыдвижение

АҚТОҒАЙСКАЯ РАЙОННАЯ ИЗБИРАТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ.

Үгіт материалдарын орналастыру мекен-жайлары, орналасқан жерлері туралы ақпарат

№	Аймақ	Қаулының берілген күні, нөмірі	Елді мекен атауы	Үгіт материалдарын орналастыруға арналған орындар (ауданы м2) мекен-жайлары
Ақтоғай ауданы				
1	Ақтоғай ауданы	01.03.2011 ж. №04/01	Шашубай кенті	Шашубай кенті, Ақбергенов көшесі, 3, клуб үйі ғимаратының жанындағы ақпараттық стенд 1ш/м; С.Сейфуллин көшесі, 21, Мектеп-балабақша кешені ақпараттық стенд 1ш/м; Ақбергенов көшесі, 8, «Балқашбалық» ЖШС ақпараттық стенд 1ш/м

Ақтоғай аудандық сайлау комиссиясы

Информация об адресах, местах размещения агитационных материалов

№	Регион	Дата выдачи постановления, номер	Наименование населенного пункта	Адреса мест для размещения агитационных материалов (площадь м2)
Актогайский район				
1	Актогайский район	01.03.2011 г. №04/01	поселок Шашубай	п.Шашубай, ул.Ақбергенова 3, Информационный щит клуба 1 кв/м; ул.С.Сейфуллина 21, комплекс Школа-детский сад, информационный щит 1 кв/м; ул.Ақбергенова 8, ТОО «Балқашбалық» Информационный щит 1 кв/м

Актогайская районная избирательная комиссия

Сайлаушылармен кездесу үшін мекен-жайлар мен орындар туралы ақпарат

№	Аумақ	Елді мекен атауы	Сайлаушылармен кездесу үшін мекен-жайы, орналасқан жері
Ауылдық округ			
1	Ақтоғай ауданы	Шашубай кенті	Шашубай кенті, Ақбергенов көшесі, 3 Клуб үйінің акт залы

Ақтоғай аудандық сайлау комиссиясы

Информация адресов и мест для встреч с избирателями

№ п/п	Регион	Название населенного пункта	Адрес, место расположения мест для встреч с избирателями
Сельский округ			
1	Актогайский район	поселок Шашубай	Актовый зал клуба, п.Шашубай, ул.Ақбергенова, 3

Территориальная избирательная комиссия Актогайского района

«Жасыл ел» — жастар тірегі

«Жасыл ел» – 2005 жылдан бастап жүзеге асырылып келе жатқан кешенді бағдарлама. Сол жылы Елордамызда «Жасыл ел» Жастар еңбек жасағының республикалық штабы құрылып, ұланғайыр мекеннің барлық аймағында бөлімшелері ашылып, өз жұмысын бастап кеткен еді. Аталмыш бағдарлама он жеті жыл ішінде көптеген жастың Отанға деген сүйіспеншілігін оятып, елімізді жасыл желекке айналдыру мақсатында олардың жалын-жігерін, күш-қуатын бір арнаға тоғыстыра алды. «Еңбектің наны тәтті» деген философияны өскелең ұрпаққа ұғындырып, жазғы демалыстарын босқа

шаруа жастардың жұмыла қатысуымен бітетіні белгілі. Сондықтан да, біз де еліміздің гүлденуі үшін, озық мемлекеттердің қатарынан орын алуы үшін бәріміз жұмыла жұмыс жасауымыз керек.

Бұл бағдарламадағы басты бағыт – табиғатты қорғау, экологияны сақтау ғана емес, жастардың тәрбиесі мен еңбекке баулу. Бағдарламаның тағы бір тиімді тұсы – жастарды еңбекке тарту. «Жасыл ел» бағдарламасы аясында ауданымызда былтырғы жылы 50 жас қоғамдық жұмысқа тартылды. Оған 3 млн 200 мың теңге қаражат бөлініп, 14-29 жас аралығындағы жастар маусымдық

өткізбей, жұмыс істеп, қосымша қаржы табуға молынан мүмкіндік тудырды. Уақыт өткен сайын жалпыұлттық бастамаға үн қатып, қолдау білдіруші студенттердің, жалпы жастардың қатары артып келеді. Дана халқымыз «Ағаш ең, гүл ең, туған жерді түлет» немесе «бір тал кессең, он тал ең» деп бекер айтпаса керек. Жасыл желек – жан саясы. Қандай дамыған мемлекетті алып қарасаңыз да, жастардың белсенділігі өте жоғары екенін көріп, бар

жұмыспен қамтылды. Аталмыш бағдарлама шеңберінде еңбектеніп жүрген жастар көшелерді, арық бойларын тазалап қана қоймай, футбол алаңдары ауласын да тазалап, құраған ағаштарды кесіп, тасжол жиектерін өкпе сияқты игілікті іс жасау барысында үлкен белсенділік көрсетті. «Таза болса маңымыз, сау болады тәніміз» демекші, «Жасыл ел» жасақшылары қоршаған ортаның көркеюіне, қоғамдық орындардың таза тұруына

өз септігін тигізуде.

«Жасыл ел» еңбек жасақтарына биылғы жылға жергілікті бюджет есебінен 8 млн 970 мың теңге бөлінді. Жалпы, маусым, шілде, тамыз айларында Ақтоғай ауылы, Шашубай, Сарышаған кенттері бойынша 90 жас маусымдық жұмыспен қамтылады. Биылғы жылдың бір ерекшелігі, көпбалалы, аз қамтылған және толық емес

отбасылардан шыққан балалар және халықтың өзге де әлеуметтік осал топтардан шыққан балалар жұмыспен қамтылуда.

Жастар – ұлт келешегі, қоғам айнасы. Оларға қарап ертеңгі күннің, болашақтағы қоғамның қандай болатынын болжаймыз. Сондықтан да, олардың қызығушылығын қоғам игілігіне қарай бұру дұрыс дүние.

Н.Өміржанова,
аудандық жастар ресурстық орталығының бас маманы.

Шашубай кентіндегі «Мектеп-балабақша кешенінің» ұжымы Ақтоғай аудандық білім бөлімінің басшысы Жүнісов Сейілге әкесі **Мінтай Жүнісұлының** қайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

Ақтоғай ауданы Шашубай кенті әкіміне үміткерлердің сайлауалды бағдарламалары

**Ақтоғай ауданы Шашубай кенті әкіміне үміткер
Алибаев Алтай Баймағанбетұлының
Өмірбаяны**

Алибаев Алтай Баймағанбетұлы 1985 жылы 23 шілдеде Қарағанды облысы, Ақтоғай ауданы, Ақтоғай ауылында туған. Ұлты қазақ. Тұрғылықты жері: Қарағанды облысы, Ақтоғай ауданы, Ақтоғай ауылы, Токырауын көшесі, 55 үй.
2009 жылы Қарағанды «Фемид» заң академиясын «заңтану» мамандығы бойынша тәмамдаған.
2008-2009 жылдар аралығында жеке еңбек шарты бойынша Ақтоғай селосының әкімі аппаратында маман болып қызмет жасаған.
2009-2010 жылдары Ақтоғай ауданы бойынша мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау басқармасында заңгер-кеңесші;
2011-2012 жылдары Ақтоғай селосының әкімі аппаратында бас маман,
2012-2017 жылдар аралығында Ақтоғай ауданының ішкі саясат бөлімінің бас маманы;
2017-2020 жылдары Ақтоғай ауданының ішкі саясат бөлімінің сектор менгерушісі.
2020 жылдан бастап қазіргі күнге дейін Ақтоғай ауданының ішкі саясат бөлімінің басшысы лауазымын атқаруда. Отбасылы.

САЙЛАУАЛДЫ БАҒДАРЛАМАСЫ

Ақтоғай ауданы Шашубай кентінің әкіміне үміткер бола отырып, өз мойныма алған жауапкершілікті толығымен түсінемін.
Сайланған жағдайдағы менің жоспарым, өзімнің ең бірінші борышым, Шашубай тұрғындарының өзекті мәселелерін шешуге ықпал ету деп білемін және төмендегі бағдарламаны іске асырар едім:
- Халыққа медициналық қызмет көрсетудің сапасын арттыруға қол жеткізу және мемлекеттік медициналық көмек түрлерімен толыққанды қамтамасыз ету. Салауатты өмір салтын насихаттау. Еңбек ардагерлеріне жүйелі түрде көмек және қолдау көрсету.
- Білім беру жүйесін дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын жүзеге асыру. Білім беру ұйымдарындағы білім сапасын арттыруды қолға алу және оқушылардың денсаулығы мен қауіпсіздігін жетілдіру мақсатында спорттық сауықтыру, демалыс орындарын ашу, бос уақыттарын пайдалы және тиімді іске арнау.
- Азаматтардың конституциялық құқықтарын қорғауға, заңды құрметтеуге және оның сақталуына бағытталған мәселелерді қолдау, қоғамдық тәртіп мәселелерін тиімді шешу;
- Зейнеткерлер мен мүмкіндігі шектелген азаматтардың, көпбалалы аналар мен аз қамтылған отбасыларына зәңнамамаларға сәйкес әлеуметтік қорғалуына жағдай жасау;
- «Ел болашағы - жастар» деген қағиданы басшылыққа ала отырып, жастарды тәрбиелеу ісіне тұрақты көңіл бөлу, жастар саясатын дамыту, жас мамандарды ауылдарға тарту. Шашубай кентіне жастар саясатын іске асыру үшін спорт кешенін, алаңын салуға еңбек етеміз;
- Елді еңбекпен қамтудың негізгі бір дінгегі – шағын және орта кәсіпкерлікті дамытуға және сол арқылы жаңа жұмыс орындарының ашылуына, жұмыссыздық деңгейінің төмендеуіне атсалысамын;
- Кәсіпшілік жолдарды күрделі жөндеуге, көше жарықтарын арттыруға күш саламын;

(Материалдың жариялану ақысы республикалық бюджет қаражатынан төленді).

**Ақтоғай ауданы Шашубай кенті әкіміне үміткер
Өміршек Нұртас Қайратұлының
Өмірбаяны**

Мен, Өміршек Нұртас Қайратұлы, 1980 жылы 19 қыркүйекте Қарағанды облысы, Шет ауданы, Ақалды кентінде дүниеге келдім. 1986 жылы Шашубай кентінің орта мектебінің бастауыш сыныбына барып, орта мектепті бітіргеннен кейін, 1997 жылы Балқаш қаласының №2-ші кәсіптік-техникалық мектебіне түсіп, аталған мектепті 1998 жылы бітірдім. 1999-2004 жылдар аралығында Қарағанды мемлекеттік техникалық университетінде инженер-механик мамандығы бойынша оқыдым және осы университеттің әскери кафедрасын оқып, лейтенант әскери атағын алдым. Аталған университетті бітіргеннен кейін, 2004-2006 жылдар аралығында Қазақстан-Ресей университетінің заңтану факультетін оқып, аяқтадым. 2006 жылдың наурыз айында Балқаш гарнизонының әскери полиция бөліміне аға уәкіл лауазымына қызметке тұрдым. Балқаш гарнизонының әскери полиция бөлімі жабылып, Приозерск қаласына ауыстырылуына байланысты өз еркіммен қызметтен шығып, 2006 жылдың қыркүйек айы 2007 жылдың шілде айы аралығында «Шеберлер ауылы-2» ЖШС-не көлік бөлімінің меңгерушісі ретінде жұмыс атқардым. 2007 жылдың шілде айында Шашубай кентінде орналасқан полиция бөліміне ішкі уәкіл полиция инспекторы көмекшісі ретінде қызметке түстім және аталған полиция бөліміне анықтаушы, тергеші, жедел уәкіл қызметтерін атқарғаннан кейін, 2018 жылы көрсетілген полиция бөліміне ішкі уәкіл ретінде тағайындалып, 2020 жылдың ақпан айында зейнеткерлікке шықтым.

САЙЛАУАЛДЫ БАҒДАРЛАМАСЫ

Менің өмірлік ұстанымым: «Өзіме жүктелген міндеттерді жүзеге асырып, есеп беру», «Көп тұрғындарының хал-ахуалын жақсартуға күш жұмсау», «Көптің бірінші болшағы үшін еңбек ету», «Көп тұрғындарының мәселелерін шешіп, «Естуші мемлекет» тұжырымдамасын іске асыру»
Әкім, Нұртас Қайратұлы Өміршек - ауыл адамдарының өкілі, көршісі, досы, өзіне жауапкершілікті алып, әр адамның мәселесін барынша қозғап, көтеретін тұлға.
Мен, сапалы жасалған жұмыстың жақтаушысымын, нақты тапсырманың, қажырлы қызметтің қолдаушысымын. Сіздер мені белсенді, еңбеккер азамат, білімді заңгер, білікті басқарушы, жауапкершілігі мол азамат ретінде білесіздер.
Мен, алда Шашубай кентінің әкімі қызметіне келген соң барлық жұмысты Қазақстан Республикасының заң нормаларына сәйкес атқарып, ең бастысы, біздің кентіміздің әр азаматымен тығыз қарым-қатынас орнатамын. Мен, Әкім лауазымына халықтың пікірін тыңдап, олардың мүдделерін қорғау үшін және тиісті шаралар қабылдау үшін өзімді ұсынамын.
Мемлекет пен жергілікті билік сапалы өмір сүруге жағдай жасау керек
- Тұрғындарды лайықты жағдай жасалған жаңа жұмыс орындарымен қамтамасыз ету;
- Таза ауыз сумен сапалы қамтамасыз ету;
- Таза, өдемі және абаттандырылған көшелер тұрғызу;
- Коммуналдық қызметтің жұмыс аясын кеңітіп, уақытылы қоқыс қалдықтарын шығару;
- Демалыс орындарын ашу бағытында жұмыс жасау.
Мемлекет пен жергілікті билік әр тұлғаны әлеуметтік қауіпсіздікпен қамтамасыз етуі керек.
- Бюджеттік ұйымдардың ғимараттарын және ауылдық инфрақұрылымның әлеуметтік маңызды объектілерін реттеп (қабырғаны қымтау, есік-терезені ауыстыру, жылыту кешенін жанарту) оларды (аурухана, мектеп, балабақша, т.с.с.) барынша жаңа заман талабына сай ету;
- Жағдайы төмен отбасыларды қолдап, оларға көмек көрсету;
- Зангер (зан) көмегін алуға жағдай жасау;
- Қиындықтарға тап болған отбасыларға, тұлғаларға әлеуметтік, құқықтық көмекті, қолдауды (кеңес) жылдам алуға жағдай жасау.
Мемлекет пен жергілікті билік сапалы медициналық көмекпен қамтамасыз етуі тиіс.
- Дәріхананы дәрі-дәрмектің негізгі түрлерін үздіксіз жеткізуді қамтамасыз ету;
- Отбасылық дәрігерлік амбулатория қызметін толықтай пайдалану бойынша шаралар қабылдау.
Мемлекет пен жергілікті билік жастардың дамуына үлес қосулары керек.
- Балаларға, жастарға арналған алаңдардың санын арттыру;
- Балаларға, жастарға арналған спорт мектебін ашу;
- Адамдар қызығушылығына қарай Мәдениет үйінің жұмысын ұйымдастыру;
- Салауатты өмір салтын ұстануға бағытталған шараларды жандандыру мақсатында спорт кешендерін көбейту.
Мемлекет пен жергілікті билік халықты естуі керек!
Әкімнің жұмысын қоғамдық бақылау қадағалайды. Атқарылған жұмыс шешім шығару үшін анық әрі айқын болуы керек.
- Бюджет қаражатының пайдаланылуына қоғамдық бақылауды енгізу.
- Кез келген тұрғын ауыл жағдайымен таныс болғандықтан, ауыл тұрғындарын даму бағдарламаларын жасауға және жылдық бюджетті талқылауға шақырамын.
- Азаматтардың кез келген өтінішіне жедел назар аударып, мәселесін шешу үшін шұғыл жауап беретін адам құқықтары жөніндегі маманның штаттан тыс позициясын құру.
Күрметті жерлестер!
Мен сіздердің сенімдеріңіз бен қолдауларыңызға сәлемін. Біздің арман-мақсаттарымыз өз кентімізде орындалуы тиіс. Алдағы көзделген жоспарларымызды бірге іске асырып, кентіміздің болашағын бірге көтерейік!
Сайлауға міндетті түрде келіңіздер, кентіміздің ертеңіне атүсті қарамаңыздар! Әрқайсыңыздың дауысыңыз арқылы ауылымыздың алдағы 4 жылдық айқындалады.

(Материалдың жариялану ақысы республикалық бюджет қаражатынан төленді).

Ақтоғай ауданы Шашубай кенті әкіміне үміткер Мангишев Нариман Джанатовичтің Өмірбаяны

Мен, Мангишев Нариман Джанатович, Балқаш қаласында туылым. Білімім жоғары. Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетін мемлекеттік және жергілікті басқару мамандығы, Қарағанды мемлекеттік техникалық университетін жылу энергетикасы мамандығы бойынша аяқтадым.
Еңбек жолымды Балқаш қаласында жұмыскер болып бастап, «Ақ қайың» КМК филиалының директоры, «Токырауын Су Жылу» ЖШС директоры, «Lira-LTD» ЖШС директорының орынбасары қызметтерін, қазіргі уақытта құрылыс кәсіпорнының атқарушы директоры лауазымын атқарып келемін. Ақтоғай ауданының мәслихатының VI, VII шақырылым депутатымын. Отбасылым, 2 балам бар.
Елмен етөз араласып жүргендіктен, олардың еңбек тынысың, жағдайың, қиыншылықтарын бір кісідей білемін.

САЙЛАУАЛДЫ БАҒДАРЛАМАСЫ

Маған сенім білдірген жағдайда, төмендегі бағдарламаны іске асыруға күш-жігерімді жұмсаймын:
1. Жол-көлік инфрақұрылымын және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылықты жаңғырту:
1.1. «Ауыл – ел бесігі» мемлекеттік жобасы шеңберінде ұзындығы 2 шақырым көптілік жолдарды орташа жөндеу.

1.2. Таза ауыз сумен және суды бұру қызметтерімен тұрақты қамтамасыз ету:
- ауыз су резервуарын жөндеуді аяқтау;
- кенттің көріз сорғы станциясын коммуналдық меншікке беру немесе жаңадан станция құрылысын бастау.
1.3. Жылу энергиясымен жабдықтау және өндіру саласындағы жұмыстар:
- ұзындығы 1,3 шақырым қолданыстағы жылу желілерін ауыстыру;
- қазандықтарды жөндеу және орталық қазандықта жылу алмастырғыш қондырғысын орнату;
- 2023 жылдан бастап өндірістік қуаты сағатына 10 Гкал жаңа орталық қазандықтың құрылысын бастау;
- Балқаш қаласының ЖЭО жаңғыртылғаннан кейін кентті толық жылумен жабдықтау мәселесін қарастыру.
1.4. Электр энергиясымен тұрақты қамтамасыз ету:
- кенттің электр желілерін «Жезқазған таратушы электр торабы компаниясы» АҚ сенімді басқаруына беру;
- желілерді беру рөсімі аяқталғаннан кейін «Жезқазған таратушы электр торабы компаниясы» АҚ инвестициялық бағдарламасы шеңберінде кент бойынша электр желілерін ауыстыруды жүргізу.
1.5. Коммуналдық қызмет көрсететін кәсіпорының материалдық-техникалық базасын жақсарту және білікті кадрлардың жетіспеушілігін шешу.
2. Құрылыс саласында:
2.1. 2023 жылы Ж. Акбергенұлы көшесіндегі №9 көпқабатты тұрғын үйді жөндеу, қалпына келтіру жұмыстарын аяқтау;
2.2. Техникалық тексеру қорытындысына сәйкес, қалпына келтіруге жататын Шашубай кентіндегі бос тұрған үйлерге жобалау-сметалық құжаттамаларды әзірлеу бойынша тиісті жұмыстар жүргізу (Ж.Акбергенұлы көшесіндегі №5, 7 үйлер және Абай көшесіндегі №4 үй);
2.3. С.Сейфуллин көшесі №1, 2 көпқабатты тұрғын үйлердің шатырларын жөндеу және 2 көпқабатты үй бойынша сметалық құжаттаманы әзірлеу (Ғарышкер көшесі-2, Абай көшесі-2);
2.4. Спорттық және балалар ойын алаңдарын салу;
2.5. Отбасылық дәрігерлік амбулаторияға күрделі жөндеу жүргізу және модульдік қазандықты сатып алу жұмыстары бойынша тиісті сападағы жұмыстардың орындалуын жобалық-сметалық құжаттамаға сәйкес бақылау.
3. Кентті абаттандыру және көгалдандыру:
3.1. Көпқабатты тұрғын үйлердің аула аумақтарын абаттандыру;
3.2. Кенттің онтүстік-шығыс бөлігіндегі жасыл желектерге арналған суару жүйесін және сорғы станциясын қалпына келтіру (Ж.Акбергенұлы, Ихамбаева, Жағалау көшелері);

3.3. «Жастар саябағына» құқық белгілейтін құжаттарды дайындау және ашу бойынша тиісті жұмыстарды кезең-кезеңімен жүргізу;
3.4. Құқық белгілейтін құжаттары және заңды иелері бар бос ғимараттарды қалпына келтіру немесе бұзу жұмыстары.
3.5. Кентті көгалдандырумен байланысты жұмысты күшейту.
4. Халықты әлеуметтік қорғау саласында:
4.1. Зейнеткерлер мен ерекше қажеттіліктері бар азаматтардың, көпбалалы аналар мен аз қамтылған отбасылардың Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес әлеуметтік қорғалуына жағдай жасау.
4.2. Уәкілетті органдармен бірлесіп азық-түлік және өндірістік тауарларға бағаны төмендету жөніндегі шараларды қамтамасыз ету.
5. Денсаулық сақтау:
5.1. Кенттің денсаулық сақтау саласындағы кадрлық мәселелерді шешуге атсалысу.
5.2. Медициналық көмектің қолжетімділік деңгейі мен сапасын арттыру.
5.3. Отбасылық дәрігерлік амбулаторияның күндізгі стационар бөлімшесін қажетті медициналық жабдықтармен жабдықтау бойынша жұмыстар атқару.
6. Білім беру жүйесін дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын іске асыру.
7. Мәдениет және спорт мекемелерін дамыту және қолдау:
7.1. Демалыстың жаңа қызықты және тиімді түрлерін іздеу және насихаттау.
7.2. Халыққа салауатты өмір салтын насихаттау мақсатында балалар мен жасөспірімдер спортын дамыту.
8. Жастарға жан-жақты қолдау көрсетуді күшейту және жұмыспен қамтылуын қамтамасыз ету.
9. Кәсіпкерлік, туризм, балық шаруашылығы салаларының дамуына жан-жақты қолдау жасау, яғни мемлекеттік бағдарламаларды халыққа дұрыс жеткізе отырып, түрлі жеңілдіктерге қол жеткізу.
10. Заң мен тәртіп – ішкі тұрақтылықтың бірден-бір кепілі.
Азаматтардың конституциялық құқықтарын қорғауға, заңды құрметтеуге және оның сақталуына бағытталған мәселелерді қолдау, қоғамдық тәртіп мәселелерін тиімді шешу.
11. Халықпен, жергілікті қауымдастықпен және кеңестермен тығыз байланыста болып, билік пен қоғам арасында тұрақты диалог орнату арқылы «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасы бойынша жұмыстар атқару.
Сіздермен бірге мемлекетіміздің қуатты, еліміздің бақытты, өлкеміздің өркенді болуына күш саламын!

(Материалдың жариялану ақысы республикалық бюджет қаражатынан төленді).

АЛАШТЫҢ АБЫЗЫ

(Естелік-эссе)

Акселюге арналған естеліктердің басын құраған тарихи кітап 2015-ші жылы «Дәуір» баспасынан «Ұлы даланың Акселюі» деген атпен жарық көрген еді. (Қарағанды ТОО «АРКО») Аталған жинақта менің «Алаштың абызы» деген естелігім де қамтылған. Санаулы данамен шыққан осы еңбек әркімдердің қолына түсе бермейтіні де шындық. Осы жайды ескере келе, сан қырлы, алуан сырлы Акселюдің болмыс-бітімін көкірек көздерімнен сезе білетін аңғарлы азаматтар мен көпшілік қауым газет арқылы тани түссе екен деген ниетпен қайыра ұсынуды жөн санадым.

Акселю Сейдімбек жайлы ойтолғау атакты ғалым-жазушылар мен жаңадан қалыптасып келе жатқан "Акселютанудың" алдында тұрған, тұратын өте күрделі, зор жауапкершілікті талап ететін "Мәңгілік тақырып" қой. Өйткені, қазақ деп аталатын ұлтқа ғана тән көне тарихи жәдігерліктер, рухани-мәдени байлықтар, кәсіптік, күнкөрістік-тұрмыстық заттар, сенім-нанымдар, т.б. толып жатқан ескірімес мұралар мен түрлі құндылықтарды түгендеу оның пешенесіне жазылыпты.

Ол ел аралаған кездерде көпшілікті жатсынбай, жатырмай кез келген ірілі-уақты рухани-мәдени іс-шараларға бойлай өніп, төрелік ететін. Кемшіліктеріне кейіп, жетістіктеріне балаша қуанатын. Бұл оның ізгілігі мен ұстанымына деген адалдығы шығар. Ол халқына бірнеше салада қызмет етудің үлгісін көрсетті. Артында қалған мол мұрасы бүгінгі күнге де, болашақ алыс кезеңдерде де туған халқымен бірге барады. Есімі жаңғыра жасарып, "Абыз ата" атанады!

Осындай сан-салалы, көп тармақты ерекшеліктері көз жеткісіз шексіздікке ұласатын Акселюдің болмысы туралы саликалы ой толғап, тұщымды пікір айтуға талғам дәрежеміздің кемшін соғатынын мойындап, онымен кезіккен, сәл-пәл бір-екі қайырым тіл қатысқан көптің бірі ретінде төмендегі деректі естелікті ұсынып отырмын.

1993 жылдың мамыр айының аяқ кезінде Жоғарғы Кеңестің депутаттары, біраз ақын-жазушылар республикаға танылған Үкімет адамдарынан құрылған Камал Смайылов басқарған делегация (шамамен 30-40 адам, іштерінде Қойшығара Салғарин, Қадыр Мірзаәлі, Елубай Смағұл, т.б. бар) елдің хал-жайын, тіршілік әрекеттерімен жете танысу үшін Алматыдан Балқаш құлап, біздің Актоғайға соқпақшы екен. Күні бұрын қонақ күтудің қам-қарекеті ертерек ойластырылып, ерекше даярлық жүргізіле бастады. Олар аралайды-ау деген жерлердің бағыт-бағдары белгіленіп, киіз үйлер мен шатырлар тігілген, сақадай өзіндікте еді.

Дәл сол жылы қар қалып түсіп, сиректеу таситын Тоқырауын өзенінің арнасы суға толып, кемерінен аса төгілген. Мамыр айының аяқ кезіне сала өзеннің алғашқы екпіні баяулап, солығы қайтып, жуаси бастаған кез. Сөйтсе де, ағысының кез келген жері өткел бере қоймайтын. Қонақтар алдымен Балқаш қаласына жапсар

сол кездегі Тоқырауын ауданының орталығы Шашубай елді мекеніне ат басын тірепті деп естідік. Ертеніне екі ауданның қиылысқан жапсарынан оларды арнайы іріктелген топ қарсы алдық. Қонақтар мінген автобустар мен жеңіл көліктерді Ақтүмсықтың тұсынан «К-700» тракторы қарсы бетке сүйреп шығарған. Осы жерде айта жүрерліктей қызыққа тап болдық. Алдыңғы лекте өткендердің біразы ағысы баяулай қоймаған өзен суына бір-бір сүнгіп шығып, "Ай, рахат-ай!" деп жиектегі құмға аунап жатыр. Бұл көріністен Алаш балаларының бәріне ортақ өз ауылындай саналатын Сарыарқасын сағынғаны шығар деп ой түйдік.

Қонақтарды алдымен "Талдыбейіт" басына Ақтоғай совхозының жұртшылығы әзірлеген даладай кең шатырға шақырып, ас мәзірі ұсынылды. Астан соң Әлекеңнің (Ә.Бөкейхановтың) ата-бабалары жерленген зират басына жиналды. Зират басындағы шежірелі тастардағы жазбаларды тарата шешу, шерте баяндау тізгіні Акселюдің қолында. Ол Алаш ұранды Алашорда үкіметінің тарихын, оның дербестік алу жолындағы рөлі мен маңызына тереңдей тоқталып, тебіреніп сөйледі. Әлекеңнің біздер білмек түгілі, естімеген өмір өткелдерінен мол мағлұматтар келтірді. Тарихи деректерге сұңғылалығы, біліп-түйгендерін төгілте айтуы ерекше еді ғой! Аханның мол білімдарлығына сүйсінген жұрт таң-тамаша тамсану үстінде болды.

Түс ауа адамзаттану тарихының бірегей ошағы саналатын "Бегазы-Дөңдібай мәдениетінің" бастауы болған Бегазы қорымына іліккенбіз. Бұл жер де қонақ күтуге дайын. «Қаратал» совхозы әзірлеген 4-5 киіз үй тау бөктеріндегі көкөрай шалғынға тігілген.

Қола дәуірді зерттеу, оның ішінде "Бегазы-Дөңдібай мәдениетін" зерттеу Әлкей Марғұланның есімімен тығыз байланысты. Әлекең басқарған "Орталық Қазақстан археологиялық экспедициясы" 1947 жылы Ақтоғай өңіріне келіп, алғашқы қазба жұмыстарын осы қорымнан бастаған. Ол ежелгі дәуірде бұл аймақта мәдениет пен өркениет болмаған деген пікірді толықтай жоққа шығарды. Қазақ тарихының жаңа бір қырын ашты. Осы еңбектерінің қорытындысын Әлкей "Орталық Қазақстандағы Бегазы-Дөңдібай мәдениеті" атты монографиясында толық әрі дәлелді түрде көрсетті.

Қонақтарды қарсы алу, оларға тарихи жерлерді көрсету аудандық Кеңес пен аудан әкімдігінің шағын құрамдағы басқосуында сөз болып, негізгі түйін – депутаттар алдына Қарқаралы мен Ұлытау аудандарындағы сияқты ауданымызда "Бегазы мемлекеттік тарихи-мәдени қорық мұражайын" ашуға толық айғақты дәлелдер барын жеткізіп, көмек сұрау болатын. Бұл жайттан Ахаң толық хабардар болып шықты. Соған орай қорым басында да жүйелі пікір айтып, ақпаратты толғам жасау Ахаңа бұйырды.

Ол өзінің бозбала шағында бір жаз Әлкей Марғұланның Жаңаарқа төңірегінде жүргізілген археологиялық экспедиция құрамында болғанынан бастап сөзін сабақтай келе, қола дәуірінің жәдігерлерінің бірі осы жердегі қорым ерекшеліктеріне ойысты. Әлекең осы қорымдар жөніндегі "Жартас мавзолейлері" деп аталатын атаудан бастап, Ақсу-Аюлы-ІІ, Байбала-ІІ, Ортау-ІІ сияқты ескерткіштердің ұқсастық, айырмашылықтарына тоқталды. Тіпті, адам ойына сақтай алмайтын осы мавзолейдің сыртқы-ішкі өлшемдері мен зираттардың өзара жалпы конструкциялық ұқсастықтарын, қабырғаларының құрылымын, камералық бөліністеріне дейін талдады. Одан соң осы өлкені мекендеген байырғы тұрғындардың күнкөрістік кәсібі мал шаруашылығына негізделгенін дәлелмен келтірді. Қола дәуірінде металлургияның дамығанын, жер өңдеумен де шұғылданғанына тоқталып, төгіле сөйледі. Тыңдаушыларын сол қола дәуіріне өңгізіп жібергендей

Құттықтаймыз!

Құрметті Кәртаев Серғазы Ерлұлы!

Сізді ердің жасы – 50-ге толған мерейтойыңызбен шын жүректен құттықтаймыз!

Сізге өмірдегі барлық жақсылықты тілтейміз. Отбасында жұбайыңызбен бірге бала-шаға қызығын көріп, мерейіңіз тасып, қуаныштарға кенеле беріңіз. Алланың берген жасын жасап, ауырмай-сырқамай бақытты ғұмыр кешуіңізге тілектеспіз. Әрбір арайлап атқан таң сізге тек қуаныш пен береке өкелсін.

Ердің жасы – 50 жас құтты болсын, Қуаныш пен шаттыққа орта толсын, Денсаулық мықты болып, ұзақ жасап, Шаныраққа бақыттың құсы қонсын.

Тілек білдіруші: Боранбай-Айнұр, Бота-Перизат, Құтжан-Жамал, Нұрғай, Аманкүл, Гүлбахрам, Меруерт.

әсерге бөледі. Аханның "Далалық лекциясына" сүйсінген бір қарт: "Жиенсақал, осының бәрін басыннан кешіргендей сөйлеп, елді иландырдың. Айтқандарың шындық па? Сен өзің кімсің? Біз білмейтін сонау ықылым заманның жансызы емеспісің?!" – деп елдің ішкесілесін қатырды. Бұл – Аханды бірінші көріп, "Далалық лекциясына" тыңдаушы болып қатысуым.

Екінші рет кездесіп, таныса бастағаным, 1997 жылдың қантар айының сегізінші жұлдызы болатын. Осы күнге ҚазССР-ның Халық суретшісі, тумамыз Сахи Романовтың 70 жылдығын атап өту мерейі белгіленген. Атақты суретші қасына Алматыдан өнер мен ғылым майталмандары Илия Жақанов пен Акселю Сейдімбековті, өзіміздің Жеңіс Қашқынов пен Қабылсаят Әбішевтерді ерте келітті. Оған сол жылдары Жезқазған облыстық мәдениет басқармасының бастығы Қайырбек Сәдуақасов та қосылған.

Сол күні үйден ертерек шығып, мәдениет үйінің табалдырығын аттай бере, фойеден мені іздеп дауыстаған Ақтоғай селолық Кеңесінің төрағасы Ораз ағамды көрдім.

– Ойпырм-ай, жиын басталмай тұрып келгенің онды болды-ау! Акселю сені іздеп жатыр, жұр! – деді.

– Неге, не үшін іздеді? – деп едім. Ол:

– Күні-бойы ернім кеберсіп, насыбай атқан жоқпын, басым қақырап кетті. Мүмкін болса, Аманкелдіге жолықтырыңызшы, насыбай атайын. Тағы бір шаруаларым бар, – деп жауап қайтарды. Ішке кіруге бой ұсына бергенімізде Ахаң қарсы кезікті. Ораз:

– Аха, мына жігіт сіз іздеген Аманкелді болады, – деп таныстырудың жоралғысын жасады. Қол алысып амандық-саулық сұрасқан соң, Ахаң:

– Аманкелді, таныса жатармыз, әуелі шақшанды өкелші, басы бар болғыр, сынып барады, – деді. Шақшамды ұсынып жатып:

– Ширақтау болсын деп күлін молдау қостым, шақтап атпасаныз, ерініңізді ойып аларсыз, – деп едім, ол:

– Не көрмеген ерін дейсіз, ештеңе етпейді, – деп алақанына молдау құйылған насыбайды шалқая бере астыңғы ерніне төнкере тастады. Іле-шала бүрк ете қалған маңдай терін орамалымен сүрттіп:

– Ту, рахатқа баттым-ау! – деп құмардан шыққандай жаң-жағына шаттана қарады. Мәнің шақшамды ұстап тұрып:

– Жолаушымыз ғой, біраз салып алсам, ренжімейсіз бе? – деді.

– Алыңыз, алыңыз!

Аманкелді Туғанбай, нарманбеттанушы, Қарағанды қаласы.

(Жалғасы газеттің келесі санында.)

Құрылтайшы: ЕЛЕУСИЗОВА ГУЛНАР МЕТАЕВНА Кезекші редактор: Еркебұлан Айтжан

Редактор үшін: Д.Қабыл

Меншік иесі: "Ақтоғай ажары" газеті редакциясы ЖШС

Тіркеу куәлігі: №KZ94VPY00019192. (Қазақстан Республикасы ақпарат және даму Министрлігі 2020 жылы 10 қаңтарында берілген)

Газет аптасына 1 рет шығады

Газет редакцияның компьютер орталығында қатталып, Қарағанды қаласында «Арқо» баспаханасы ЖШС-де басылады. Сәтбаев көшесі, 15-үй

Мақала авторларының пікірі газеттің көзқарасын білдірмейді. Таралымы 950 дана

Мекен-жайымыз: 100200, Ақтоғай ауылы, Абай көшесі, №1 а үй.

Телефондар: редактор: 2-18-81.

тілшілер, компьютер орталығы: 2-15-39

Электрондық пошта aktogai_red@mail.ru

Газетке А4 форматты 3 беттен асқан материалдар қабылданбайды.

